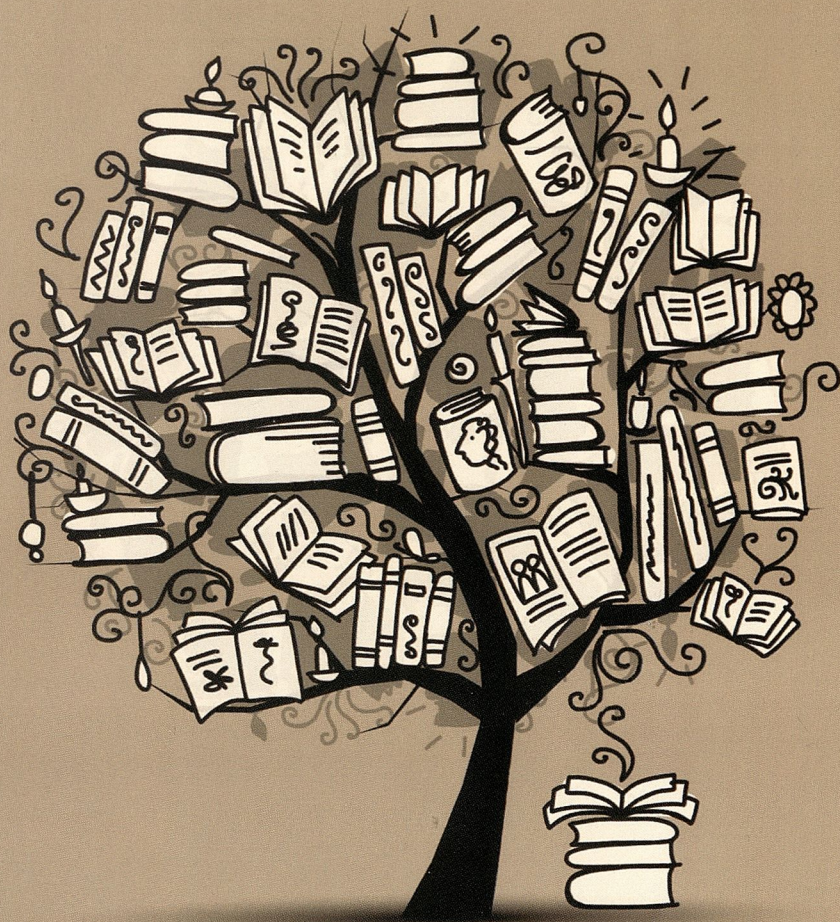
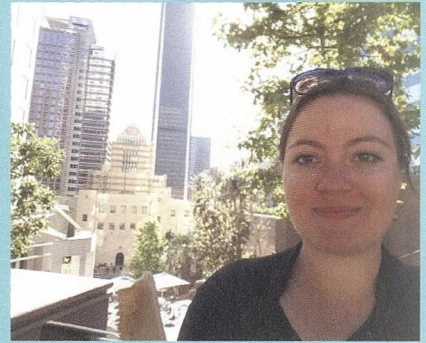
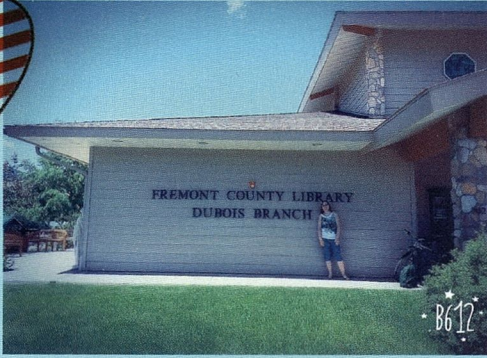

štubidu

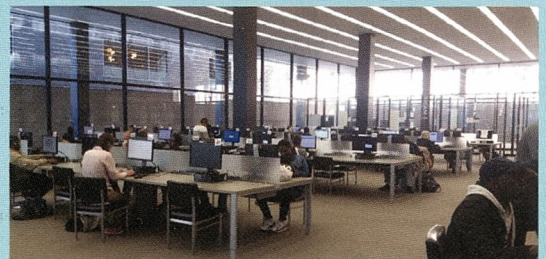
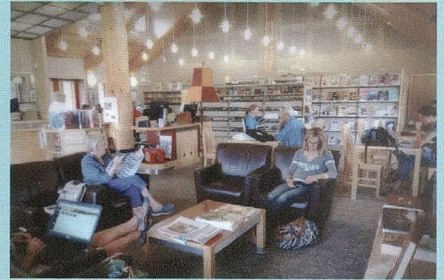
letnik 15, številka 1, oktober 2017

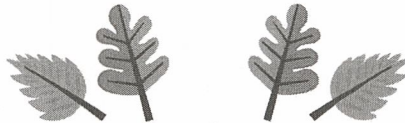
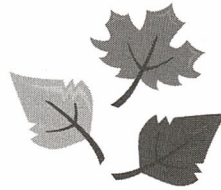
Združene države Amerike

Osebne izkušnje mlade knjižničarke

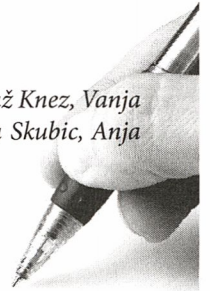
KAZALO

- 4 *Uvodnik*
- 5 *Veš, kaj je ŠSFF?*
- 6 *Spoznajte našo knjižničarko*
- 8 *Naokrog, po knjižnicah v ZDA*
- 10 *Delovna praksa na oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo*
- 12 *Intervju z dr. Urošem Grilcem*
- 16 *Konferenca COBISS 2016*
- 17 *Za knjižne molje*
- 21 *Dogajalo se bo*
- 22 *V slovo...*

Prispevke so napisali:

Urška Bračko, Doris Bubnjič, Lucija Capuder, Ana Češarek, Barbara Gasser, Andraž Knez, Vanja Kretič, Matevž Mandl, Maja Marija Marovt, Eva Medved, Martina Pernek, Jana Skubic, Anja Šalamon, Demi Udovič, Urška Zupančič

Kolofon:

Štubidu – revija študentov bibliotekarstva

Letnik 15, številka 1, oktober 2017

Izdajatelj: Sekcija študentov bibliotekarstva pri ZBDS

Kontakt: stubidu.bink@gmail.com in sekcijasb@gmail.com

Glavni urednici: Eva Medved in Maja Marija Marovt

Jezikovni pregled: Martina Drobne

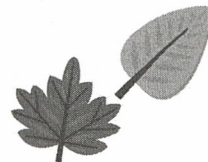
Oblikovanje: Neža Molnar

ISSN C503-6488

Tisk: Birografika BORI d.o.o.

Naklada: 180 izvodov

Izid so omogočili:

Brezplačno, zaželen prostovoljni prispevek za delovanje SŠB.

Vse pravice so pridržane. Ponatis celote ali posameznih delov na katerem koli mediju je dovoljen s predhodnim dovoljenjem izdajatelja in navedbo vira.

> Uvodnik <

Za nami je še eno izpitno obdobje in poletne počitnice, za katere upava, da so bile uspešne in ste jih izkoristili za počitek ali za nove priložnosti. Počitnice so minile še prehitro, temperature so padle in poletje se je prevesilo v jesen, ki prinaša nove izzive. Oktober je čas, ki za študente lahko pomeni nov začetek ali pa napoveduje konec enega obdobja. Nekateri se boste v klopi predavalnic usedli prvič, za druge pa je to študijsko leto lahko zadnje. Ne glede na to, v katero skupino spadate, upava, da se v novo študijsko leto odpravljate z obilo zagona in energije. Revija pred vami je nastala z veliko truda in dobre volje avtorjev, zato si želiva, da bi vam bilo branje v veselje. Poskušali smo zbrati kar se da veliko prispevkov, da bi ugodili različnim zanimanjem in morda tudi koga navdihnili, da se sam loti pisanja. Revija brez vas, študentov, namreč ne more izhajati, zato vas spodbujava: bodite radovedni in aktivni, pišite in sodelujte pri njenem nastajanju.

Čas hitro teče in tudi nama se je začelo zadnje študijsko leto, zato želiva, da bi se tudi drugi prijavi in se preizkusili v vlogi urednika oz. urednice revije za študente bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva, revije Štubidu. S tem bi pridobili veliko dragocenih izkušenj, tako v naši stroki kot drugod in te bi vam prišle prav tudi pozneje v življenju. Svetujemo vam, naj vas ne bo strah sodelovati pri nastajanju revije.

Oglasite se nam na elektronsko pošto: stubidu.bink@gmail.com

Ob začetku študijskega leta vam vsem želiva obilo sreče in uspešno delo še naprej.

> Eva Medved in Maja Marija Marovt <

»Mar se ni večina knjig rodila iz dima in megle mnogih glav;
naj bi se zato morale ponovno spremeniti v dim in meglo?«

(Friedrich Nietzsche)

Veš, kaj je ŠSFF?

Sem Lucija Capuder, študentka tretjega letnika prve stopnje, obenem pa sem tudi predstavnica oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo v Študentskem svetu Filozofske fakultete. V tem krajšem sestavku boste izvedeli več o tem, kaj je študentski svet, kdo so njegovi člani in kakšne so njegove naloge.

Študentski svet Filozofske fakultete (ŠSFF) je **najvišji in edini predstavnikiški organ študentov na fakulteti** in je določen z Zakonom o visokem šolstvu, Statutom Univerze, Pravili Filozofske fakultete ter s Pravilnikom o delovanju ŠSFF.

Študentski svet ima praviloma 22 članov; po enega predstavnika z vsakega oddelka in enega podiplomskega študenta, znotraj sveta pa predstavniki izvolijo tudi vodstvo, predsednika, tajnika in dva podpredsednika. Mandat svetnikov ŠSFF traja eno leto, volitve pa vsako leto izvedejo nekje v sredini novembra.

Študentski svet razpravlja o vsem, kar zadeva pravice in dolžnosti študentov, daje mnenja o kandidatih za dekana ter voli člane delovnih teles in organov fakultete iz vrst študentov. V imenu študentov podaja mnenja o pedagoški usposobljenosti učiteljev. Iz sredstev, ki jih pridobi za svoje delovanje s strani Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, sofinancira tudi dejavnosti, povezane s študijem, na primer ekskurzije, revije, predavanja ipd. Delo ŠSFF je javno, zato se lahko sej udeležite vsi, ki vas to zanima.

Na koncu vam želim, da bi v tem študijskem letu zavzeto sodelovali na predavanjih, bili polni energije in mladostne zagnanosti, predvsem pa, da bi bili vedoželjni. Če se kdaj znajdete v težavah oziroma boste imeli kakšno vprašanje, pa veste, na koga se lahko obrnete.

 Lucija Capuder

Spoznajte našo knjižničarko

Katarina Švab je asistentka in knjižničarka na oddelku za Bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Da bi jo študentje bolje spoznali in pogosteje prišli v knjižnico, sem z njo opravila intervju.

Poleg bibliotekarstva ste študirali tudi geografijo. Zakaj ste se odločili za ta študij?

Želela sem študirati dvopredmetno. Za bibliotekarstvo sem se odločila zato, ker se mi je zdelo, da je to smer, ki mi bo dala znanje na področju knjižničarstva. Sprva se mi je zdelo, da to pomeni delo v knjižnici in da bi to počela poleg poučevanja geografije.

Ste med študijem v knjižnici delali kot študentka?

Ne, ker to ni bilo možno. Če sem želela končati letnik, sem med letom delala samo za študij. Kot študentka sem delala samo med počitnicami, julija, avgusta in septembra.

Koliko časa je trajalo, da ste po diplomi našli prvo zaposlitev?

Vse se je odvijalo zelo hitro. Diplomirala sem v petek, naslednje jutro pa sem poslala prošnjo na šolo. V torek so me že klicali na razgovor. Službo sem dobila zelo hitro, bila je sicer za skrajšan delovni čas. Delala sem v šolski knjižnici, potem pa sem delala tudi kot učiteljica geografije.

Za katero študijsko smer ste se odločili na dodiplomskem in na doktorskem študiju?

Na dodiplomskem študiju ni bilo smeri, ker je bil to predbolonjski študij. Imeli smo samo možnost dvopredmetnega študija. Ker sem študirala dvopredmetno, smo imeli določene vsebine v manjšem obsegu kot študenti enopredmetnega študija. Na doktorski študij sem se po bolonjskem sistemu vpisala na smer informacijske vede.

Zakaj ste se odločili za doktorski študij?

Imela sem sicer možnost, da bi nadaljevala z delom v šolski knjižnici. Našla pa sem tudi razpis za mladega raziskovalca. Biti mladi raziskovalec je zelo tvegano. Študij moraš končati v štirih letih, v nasprotnem primeru moraš vračati denar, ki je bil namenjen tvojemu študiju in si ga dobival kot plačo. To sem vedela že takoj na začetku in me je bilo malo strah, ali mi bo uspelo. Glede na to, da je bila profesorica Žumrova moja mentorica že pri diplomi, sem vedela, da če stopim na to pot, bom zastavljen cilj speljala. Zdelo se mi je, da bi mi doktorski študij lahko dal neko širino v smislu raziskovanja in znanosti, ki se na tem področju razvija.

Zaposleni ste bili tudi kot šolska knjižničarka v osnovni šoli. Kako bi primerjali delo šolskega in visokošolskega knjižničarja?

To je zelo težko, saj sta ti dve zaposlitvi časovno zelo oddaljeni. Tip knjižnice je drugačen, obema knjižnicama pa je skupno delo z uporabniki. V šolski knjižnici se je obdelava gradiva takrat vršila na drugačen način, v drugem programu kot sedaj. Razlik je kar nekaj, skupno obema pa je to, kako je knjižnica že umeščena v nek prostor. Ko sem delala v šolski knjižnici, so se šolske knjižničarke zelo bali in je bilo potrebno spet vzpostaviti nek odnos z zaposlenimi in učenci. Je bilo pa to zelo prijetno obdobje. Če imaš kot šolski knjižničar veliko idej, željo delati z učenci, imaš veliko priložnosti, veliko možnosti, moraš biti pa za tovrstno delo zagnan. Na nek način lahko šoli veliko prineseš.

V visokošolski knjižnici pa visokošolski knjižničar ni več v tej vlogi, da bi knjižnico močno promoviral in na vsak način poskušal študente pritegniti v knjižnico. Pričakuje se, da bodo študenti, ker potrebujejo vire in informacije, sami prišli v knjižnico.

Se študentje ob prihodu v knjižnico na vas obračajo za nasvete, pomoč pri seminarskih nalogah?

Od študentov bibliotekarstva se pričakuje, da bodo pri iskanju virov samostojni. Nekateri študentje se obračajo, nekateri ne. Odvisno od tega, kakšno informacijsko potrebo imajo, koliko se jim mudi. Če pa me vprašajo, z veseljem iščem, poiščem in raziščem. Trudim se, da se študentom čim bolj prilagodim in da tako najdemo najboljše rešitve.

Katera dela opravljate kot visokošolska knjižničarka?

Tukaj sem zaposlena polovično. To pomeni, da v preteklem šolskem letu nisem imela nobene ure internega dela - kadar je bila knjižnica odprta, sem delala za knjižnico. V tem času, ko je mogoča tudi izposoja, je knjige potrebno katalogizirati, vnašati bibliografije, se zanimati in kupovati nove knjige, posodabljanje serijske publikacije, voditi statistiko, se udeleževati sestankov knjižničarjev OHK, spremljanje novosti na področju bibliotekarstva in opravljati raziskovalno delo, ki se od visokošolskega knjižničarja pričakuje.

Poleg dela v knjižnici sodelujete tudi pri izvedbi predmetov Digitalna knjižnica, Sistemi za poizvedovanje, Avtomatizacija knjižnic, Organizacija informacijskih zbirk, Katalogizacija, Vsebinska obdelava in Informacijski viri na internetu. Ali vam ob vsem tem ostane kaj prostega časa?

Polovično sem asistentka in polovično sem knjižničarka. Delo zahteva zelo veliko časa, delovnik je običajno daljši od osmih ur, am-

pak taka je narava raziskovalnega in pedagoškega dela. Vsi predavatelji asistenti, ki se s tem ukvarjajo, morajo spremljati novosti, brati literaturo, raziskovati, vsak teden prihajajo obvestila o novih člankih. Kako se to da, ne vem, imeti moraš veselje in interes. Potrebno je imeti željo po novem znanju. Lahko bi rekla: ni mi treba dopolnjevati znanja, to, kar vem, zadostuje za moje življenje. A bibliotekarstvo je hitro spreminjajoča se veda, družba se spreminja, uporabniki se spreminjajo. Pristopi, ki so jih imeli knjižničarji pred 20 leti, danes več ne funkcionirajo. Knjižničarji zato iščemo poti, kako se uporabniku približati v digitalnem svetu. Naša knjižnica - to počne samo nekaj knjižnic na OHK - v univerzitetni repozitorij RUL daje magistrske in doktorske naloge z željo, da bi bila dela čim bolj dostopna in da uporabnikom ne bi bilo potrebno vedno priti v knjižnico.

Vas je strah, da v tem virtualnem svetu uporabniki v knjižnico ne bi več prišli?

To vprašanje je prisotno že od takrat, ko sem jaz študirala. Pri nekaterih strah še vedno obstaja in zato se določeni knjižničarji še vedno držijo enakih postopkov in se zelo bojijo kakršnih koli sprememb. Če pa se spremembe ne bodo zgodile, bodo knjižnice postale skladišča, knjigo pa je treba uporabljati. Glede na to, da študentje danes gradivo skenirajo, fotografirajo, objavijo in delijo - v spletnih učilnicah je veliko gradiva -, se mogoče skozi študij da priti tudi tako, da ne potrebuješ nobene knjige in se učiš samo iz prosojnic. Vendar pa je visokošolska knjižnica podpora študentom in tudi zaposlenim, se pravi pedagoškim delavcem in raziskovalcem. Ti pa niso omejeni samo na članke, ampak včasih potrebujejo tudi monografijo in serijske publikacije, ki niso vse dostopne na spletu - imamo revije, ki so samo v tiskani obliki.

 Jana Skubic

NAOKROG PO KNJIŽNICAH V ZDA

..... osebne izkušnje mlade knjižničarke

Iz radovednosti in želje po potovanju sem se februarja 2016 preko slovenske agencije prijavila na program Delo v ZDA. Verjela sem, da mi bo nekajmesečno potovanje prineslo pomembne medkulturne izkušnje. Agencija mi je uredila delovno študentsko vizo, letalsko karto, delodajalca in prenočišče. Moje delo je bilo tako le zaključiti magistrski študij in spakirati kovček. Najprej sem štiri mesece delala v Wyomingu in Koloradu, nato sem en mesec potovala po Združenih državah Amerike in pri tem obiskala več kot 14 knjižnic. Na povabilo Sekcije študentov bibliotekarstva sem imela v sklopu Tutorske čajanke 20. decembra 2016 v modri sobi na Filozofski fakulteti UL potopisno predavanje z naslovom Knjižnice v ZDA. Odzivi so bili odlični, zato nekaj utrinkov iz ameriških knjižnic delim tudi v Štubiduju.

Prvi vtis v kavbojskem mestecu

Prva knjižnica, v katero sem se včlanila v ZDA, je bila knjižnica v Duboisu, v Wyomingu. Bila sem presenečena, da mestece z manj kot 1000 prebivalci sploh ima veliko knjižnico s tremi zaposlenimi knjižničarkami in celodnevno odprtostjo šest dni na teden. Posebnost tega mesteca je, da je »in the middle of nowhere« oziroma sredi ničesar. Naslednje najbližje mesto je 90 minut vožnje stran, vmes pa ni dobresedno ničesar, razen lepe pokrajine in nekaj rančev. Knjižnica tako opravlja glavno vlogo kulturnega središča, je splošna in šolska knjižnica hkrati. Zanimalo me je več o zgodovini knjižnice, zato je knjižničarka Lisa zame poiskala več člankov in fotografij o ustanovitvi in delovanju te knjižnice, ki je bila ustanovljena že leta 1937. Njen trud je presegel moja pričakovanja in z veseljem sem se vračala vsak dan. Zanimalo me je, ali so vse knjižničarke v ZDA tako prijazne.

Dnevna soba mesta in finančne težave

Med trimesečnim bivanjem v Koloradu sem se včlanila v splošno knjižnico v mestecu Fraser in dobila dostop do številnih storitev petih podružnic knjižničnega sistema Grand Country. Z vidika začasne priseljenke je to pomenilo dostop do knjig (romani, zgodovina lokalnega okolja, gorski vodiči), brezplačen Wi-Fi in varen prostor s kreativno energijo. Kadarkoli sem prišla, je bila knjižnica polna uporabnikov, na ta način sem spoznala lokalne prebivalce. V sklopu izleta v mesto Grand Lake, ki je del nacionalnega parka Rocky Mountains, smo se s sodelavci ustavili v podružnični knjižnici. Gre za veliko knjižnico v

manjšem kraju z manj kot 500 prebivalci in veliko turisti. Podobno, kot sem bila navajena iz prejšnjih dveh knjižnic, je bila tudi ta polna obiskovalcev oziroma, kot rečemo v knjižničarstvu, bila je »dnevna soba mesta«. Čeprav zgledno skrbijo za nove potrebe uporabnikov in sledijo načelu »Javne knjižnice bi se morale odmakniti od tega, da so 'hiše znanja' in postati 'hiše dostopa'« (»Public libraries should move away from being 'houses of knowledge' and move more towards being 'houses of access'«, PeW Report), sem v lokalnem časopisu Sky-Hi News sledila razpravam o finančnih težavah omenjenih knjižnic. Kljub temu, da so knjižnice polne uporabnikov, so morali omejiti odprtost, zmanjšati število zaposlenih in posledično število storitev. Direktorica je med drugim zapisala: »Realnost je, da knjižnice ne morejo več delovati kot doslej. Zaradi manjšanja sredstev se soočamo s težkimi odločitvami. Nekateri so celo predlagali, da bi začeli zaračunavati za storitve (Chance, 2016).«

Pravi (k)raj za otroke vseh generacij

V Denverju, ki je velemesto z več kot 650.000 prebivalci, sem obiskala centralno splošno knjižnico. Po besedah nekaterih uporabnikov je največja prednost te knjižnice velika zbirka e-knjig. Name pa je naredil vtis predvsem mladinski oddelek, ki je bil poln mladih bralcev in je prostor, kjer lahko razvijajo svoje potenciale. Ob pogledu na plakate o aktualnih dogodkih sem dobila občutek, da se zaposleni zavedajo, kako pomembno vlogo ima knjižnica pri vzgajanju otrok v opolnomočene državljane.

Različnost in trženje knjižnice kot blagovne znamke

V eni izmed 26 splošnih knjižnic v San Franciscu sem bila navdušena nad tematsko okrasitvijo knjižnice v duhu medkulturnosti. V več nadstropjih so bile izpostavljene knjige in plakati, ki so spodbujali bralce k strpnosti in razumevanju različnosti kultur (npr. azijski oddelek, mehiški oddelek, knjige o pravicah migrantov, pravna pomoč priseljencem, učenje jezikov).

V losangeleški osrednji knjižnici se mi je zdelo zanimivo, da so vse police večnadstropne knjižnice označili z obvestilom, da imajo 50 odstotkov gradiva v skladiščih. Želeli so poudariti, da imajo »veliko več, kot je videti«. V pritličju je trgovina s stvarmi, ki jih kupujemo ljubitelji knjig, kar knjižnici zagotavlja dodatna finančna sredstva. Kupcem so na voljo izdelki z logotipom losangeleške knjižnice (npr. vrečke, kravate, bonboni, knjige z avtogrami pisateljev itd.).

Mesto Washington je raj za knjižničarje

Z zahodne obale sem v glavno mesto ZDA prišla z enim razlogom - da bi si ogledala drugo največjo knjižnico na svetu, Kongresno knjižnico. Udeležila sem se enourne brezplačne predstavitve glavne stavbe Thomasa Jeffersona, katere največji znamenitosti sta velika čitalnica ter dve Bibliji. Preden sem odšla iz te veličastne knjižnice, sem si privoščila kosilo v menzi za zaposlene ter si za spomin uredila bralčevo izkaznico.

V mestu Washington sem obiskala še dve knjižnici. Knjižnica Martin Luther King Jr. Public Library opravlja kombinirano funkcijo splošne in univerzitetne knjižnice. V prostorih imajo svojo pisarno tudi policisti. Po besedah njihove knjižničarke so v velemestih policisti v knjižnicah nujno potrebni predvsem zaradi velikega števila brezdomnih in ljudi s psihičnimi težavami.

Zakaj je Martin Luther King Jr. Public Library najboljša knjižnica, kar sem jih kadarkoli obiskala?

- svetli in pregledni prostori, ki dajejo občutek kontrole nad prostorom,
- brezplačni tečajji z najnovejšo tehnologijo: pro-

gramiranje (JAVA), Excel za napredne uporabnike, oblikovanje spletnih strani, urejanje video posnetkov ...,

- posebna programa, imenovana »Job Seekers« in »Beat the Street«, za iskalce zaposlitve in brezdomne osebe,
- delavnice (makerspace) s 3D tiskalniki in drugimi orodji za ustvarjanje,
- knjižničarji, ki dajejo občutek, da se je vsak zmožen naučiti nečesa, kar prispeva k lepšem svetu!

National Library of Medicine je medicinska knjižnica, ki se nahaja znotraj univerzitetnega kampusa. Da sem prišla do nje, sem morala prestati varnostni pregled. Zavedajo se pomena odprtega dostopa do znanstvenih in strokovnih del. Na brezplačni predstavitvi so nam razložili njihovo vlogo pri upravljanju podatkovnih baz PubMed, MedlinePlus in MEDLINE, po katerih vsak dan poizveduje na tisoče ljudi s celega sveta. Knjižnica hrani tudi veliko dragocenega rokopisnega gradiva, na primer izvirk o kamnu modrosti in originalno prvo izdajo O izvoru vrst Charlesa Darwina. »Zaposluje le najboljše bibliotekarje, ki so zaključili študij na univerzah, potrjenih s strani zveze American Library Association«, pa so odgovorili na moje vprašanje, če lahko delam za njih.

 Ana Češarek

Več o omenjenih knjižnicah in viri:

Chance, Mary. E. (2016). Chance, It is not possible to keep the library as it is. Sky-Hi News, URL: <http://www.skyhinews.com/news/letter-chance-it-is-not-possible-to-keep-the-library-as-it-is/>

Dubois Library. URL: <http://www.fclsonline.org/dubois-library/>

Ebooks. Denver Public Library. (2016) URL: <https://www.denverlibrary.org/category/free-tagging/ebooks-libraries-2016> (2016). PeW Research Center. URL: <http://www.pewinternet.org/2016/09/09/libraries-2016/>

Martin Luther King Jr. Memorial Library - Central Library. (2016). URL: <https://www.dclibrary.org/mlk>

MedlinePlus. (2016). U.S. National Library of Medicine. URL: <https://medlineplus.gov/>

PubMed. (2016). U.S. National Library of Medicine. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>

The Grand County Library District. (2016). URL: <https://www.gclcd.org/library-district>

Delovna praksa na oddelku za bibliotekarstvo informatično znanost in knjigarstvo

Praktično delo na našem oddelku je na prvi stopnji vključeno v okvir obveznega predmeta Praktikum z diplomskim seminarjem, na drugi stopnji pa je na voljo kot izbirni predmet. Opravljamo ga lahko v knjižnicah, knjigarnah, založbah in v vseh drugih organizacijah, povezanih z našim področjem. Ustanovo, kjer bi opravljali prakso, lahko izberete sami ali pa izbirate med ustanovami, s katerimi ima oddelk že sklenjen dogovor o sodelovanju. Na oddelku imamo priložnost pridobiti veliko teoretičnih znanj, ki pa jih moramo znati tudi uporabiti. Izbira primernege mesta za opravljanje prakse je ključnega pomena, zato smo pripravili nekaj mnenj študentov, ki so prakso že opravljali.

Prakso na dodiplomskem in podiplomskem študiju sem opravljala v Valvasorjevi knjižnici Krško. Za opravljanje prakse v isti knjižnici sem se tudi na drugi stopnji odločila zato, ker je moja magistrska naloga povezana z njo. Med prakso sem pridobila mnogo novih znanj in izkušenj. Z mentorico sva se zaradi moje magistrske naloge odločili, da bo program prakse prilagojen le-tej. Tako sem med prakso imela priložnost spoznati delo z uporabniki s posebnimi potrebami in projekte, preko katerih sodelujejo z različnimi institucijami, ki združujejo osebe s posebnimi potrebami. Prav tako so mi med prakso omogočili, da sem izpeljala celotno raziskavo za empirični del magistrske naloge. Večji del prakse sem opravila na mladinskem oddelku, kjer sem se preizkusila tudi v vodenju pravljicne in igralne urice. Prakso v Valvasorjevi knjižnici bi zaradi korektnih odnosov in prijetnega vzdušja priporočala vsakemu študentu. Upoštevajo tudi želje študenta, s katerim področjem se želi najbolj ukvarjati, hkrati pa imajo program prakse sistematično pripravljen do te mere, da študent spozna delovanje vseh oddelkov knjižnice.

 Anja Šalomon

Praksa na prvi stopnji je obvezna za vse študente, na drugi stopnji pa temu ni tako, vendar menim, da bi vsak izmed študentov moral opravljati prakso tudi na tej stopnji, saj smo med študijem pridobili nove izkušnje in znanja, postali bolj samostojni in odgovorni ter pripravljeni na nove izzive, ki nam jih ponuja delo v organizacijah/ustanovah.

 Andraž Knez

Tekom študija smo pridobili veliko kvalitetnega znanja na področju bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva. S prakso sem to znanje lahko preizkusila in pridobila pomembne izkušnje. Prvič sem prakso opravljala v šolski knjižnici. Spoznala sem, da ima knjižnica v šolskem okolju veliko vlogo pri izobraževanju. Ne samo, da so si učenci med odmori izposojali gradivo, med prostimi urami so preživeli čas v čitalnici, se učili in delali nalogo. Po pouku so se učenci, predvsem učenci prve triade, zadrževali v knjižnici in skupinsko gledali strokovno gradivo. Delo v šolski knjižnici mi je bilo všeč, saj je vključevalo otroke, pomoč učiteljem pri svetovanju o gradivu, med poukom, ko otrok ni bilo, pa sva z mentorico lahko opravljali drugo knjižnično delo. Drugič sem prakso opravljala v splošni knjižnici v Velenju, ki je večja knjižnica. Imela sem možnost delati na različnih oddelkih in nabrati veliko izkušenj. S svojo izbiro sem zelo zadovoljna in priporočam, da delovno prakso opravljate tudi na drugi stopnji.

 Maja Marija Marovt

V 2. letniku 2. stopnje na oddelku za bibliotekarstvo sem praktično izobraževanje opravljala v šolski knjižnici v Osnovni šoli Železniki. Med praktičnim izobraževanjem sem lahko teoretično znanje, pridobljeno med študijem, prenesla v prakso. Na praksi sem spoznala, kako poteka delo v šolski knjižnici. Najzanimivejše se mi je zdelo, ko sem se prvič preizkusila v vlogi učitelja, saj sem izvajala dejanske ure KIZ-a. Knjižničarki sta se res potrudili, da sta mi čim boljše predstavili delo v šolski knjižnici. Na praksi sem vsak dan izvedela in delala kaj novega, tako da je bilo delo zelo raznoliko in je čas hitro minil. Predvsem pa mi je všeč to, da ima šolski knjižničar neprestano stik z otroki. Šolski knjižničar učencem predstavlja vzor in tudi nekakšno zakladnico znanja. Knjižničarki v Osnovni šoli Železniki sta predani svojemu delu in ga opravljata z navdušenjem. Svoje navdušenje in znanje prenašata na učence, ti pa ga usmerijo v branje in v različne miselne aktivnosti. Učenci tako razvijajo svoje kognitivne sposobnosti in kompetence za vseživljenjsko učenje. Zame praksa predstavlja pomembno izkušnjo, pri opravljanju pa sem tudi resnično uživala. Pridobila sem nova znanja in spretnosti, za katere vem, da mi bodo služile tudi v prihodnosti.

 Barbara Gasser

Na dodiplomskem študiju sem prakso opravljala v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, s katero ima oddelek dogovor o sodelovanju. Na začetku je bil organiziran ogled vseh oddelkov in prostorov, tako na Turjaški kot tudi na Leskoškovi ulici. V tem času sem se imela priložnost seznaniti z različnimi zaposlenimi ter spoznati njihove naloge. Po uvodnem ogledu, ki je trajal tri dni, sem se lahko preizkusila v različnih nalogah, ki jih je zame pripravila mentorica. Delo je bilo razgibano, saj sem delala z uporabniki, sodelovala pri dogovorih z mediji, si ogledala različne predstavitve, med drugim predstavitev novega digitalnega skenerja knjig, si ogledala skladišča knjig, delala v Veliki čitalnici, sodelovala pri pripravah na Kulturni bazar ter pomagala oblikovati promocijsko gradivo za uporabnike, kar je bila tudi tema moje diplomske naloge. Mentorica se je za mojo prakso resnično potrudila in tudi vzdušje med ostalimi zaposlenimi je bilo dobro. Tudi sedaj, ko sem na drugi stopnji, sem si kot izbirni predmet izbrala Delovno prakso, saj se mi zdijo izkušnje na našem področju zelo pomembne. Predlagam, da ste med prakso aktivni in pripravljeni sodelovati, da boste imeli kar se da dobro izkušnjo.

 Eva Medved

Intervju z dr. Urošem Grilcem

Po zaključeni veterinarski šoli se je Uroš Grilc odločil za študij filozofije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 1998 tudi doktoriral. Svoje prve delovne izkušnje je dobil v Društvu za teoretsko psihoanalizo. Pri založbi Studia Humanitatis je vrsto let prevajal in deloval kot vodja izdajanja publikacij. Na oddelku za bibliotekarstvo, informatiko in knjigarstvo je predaval predmet Kulturne politike in knjiga v EU in Sloveniji. Na Ministrstvu za kulturo je bil od leta 2004 vodja sektorja knjige, ki je bil predhodnik Javne agencije za knjigo – JAK. Od novembra 2007 je bil vodja oddelka za kulturo na Mestni občini Ljubljana in vodja projekta Ljubljana - svetovna prestolnica knjige 2010. Pomemben del programa tega projekta je bil projekt z nazivom Knjige za vsakogar, v okviru katerega je izšlo 20 naslovov različnih zvrsti leposlovja, katerih maloprodajna cena ni presegala treh evrov. Od marca 2013 do oktobra 2014 je bil minister za kulturo, v času njegovega mandata je prišlo do mnogih sprememb in reform. Trenutno je vodja urada za mladino na MOL, kjer se ukvarja z projektom Za Kul službo! in jim pomaga pri razpisih za stanovanja za mlade.

Kdo vas je navdušil za branje?

Pravzaprav sem že od začetka osnovne šole zelo rad bral, kmalu pa sem začel tudi pisati, tudi v času, ko večini motivacija za branje upade. V srednji šoli sem z branjem nadaljeval, kajti imel sem srečo, da sem imel razredničarko, ki me je navdušila za mnoge pisce, kot so Sartre, Zupan itd.

Kaj radi berete?

Pretežno berem filozofijo, glede leposlovja sem zelo izbirljen, je pa v mojem izboru tudi veliko strokovne literature, recimo o razvoju, mladih, kulturi, zaradi narave mojega dela.

Koliko knjig kupite in preberete na leto?

Točne številke, koliko preberem, nimam. Imam pa veliko otrok, kar je razlog, da preberem veliko otroške literature. Skupaj z otroškimi preberem približno 100 knjig na leto. Knjige kupujemo tudi za darila, zato jih kupimo ogromno.

V članku Položaj branja in knjige: Zakaj moramo vztrajati pri knjigi kot vrednoti per se pravite, da so raziskave pokazale, da se prav po mnenju nebralcev največ

spodbud za branje dobi v šolah. To, vemo, ne drži nujno. Kakšne konkretne ukrepe bi lahko uvedli v šolah za spodbudo branja pri otrocih iz družin, kjer knjiga in znanje nista vrednoti?

To je nadaljevanje projekta Knjiga in bralec, kjer so naredili široko empirično raziskavo o bralnih navadah na Slovenskem. Raziskovali so, kako bralci dojemajo razvoj svojih bralnih navad. Podatek pokaže, da ima domače okolje velik vpliv na razvoj bralne kulture pri posamezniku, vendar je zanimivo to, da je veliko anketirancev navajalo tudi šolski sistem. Šolsko okolje bi moralo spodbujati veselje do branja, čeprav se velikokrat izkaže, da ga ne. V tem članku povzemam, da smo se v Sloveniji v zadnjih 15 letih javne podpore knjige veliko ukvarjali z neposrednimi subvencijami in financiranjem, ki je imelo pozitivne posledice, vendar bi, da bi dosegli resne spremembe, morali reformirati šolski sistem, da bi znotraj njega vzpostavili pozitiven odnos do knjige. Predvsem v šolskih knjižnicah, ki jih imamo v Sloveniji okoli 900, je potrebno uvesti ukrepe, kajti tu ni sistema, ni pravil, nekatere so boljše, nekatere slabše.

Pri takšnih raziskavah moramo upoštevati tudi statistične napake, kajti marsikdo rajši pove, da prebere več, kot dejansko prebere. So pa takšne raziskave zelo pomembne, kajti dajo vpogled, kje stojimo in na področju branja bi situacija lahko bila boljša.

V članku navajate tudi štiri ukrepe, ki bi lahko negativne smernice branja pri nas obrnili. Med drugim predlagate oblikovanje učbeniške politike, ki bi stimulirala posedovanje učbenikov in ne le njihovo izposojanje v učbeniških skladih. Glede na to, da mnogi starši svojim otrokom ne morejo zagotoviti niti šolskega kosila, kako bi lahko tistim iz socialno ogroženih družin zagotovili posedovanje učbenikov?

Sistem učbeniških skladov poskrbi za takšne družine in jim gre precej naproti. Problem vidim drugje. Slovenski založniki tretjino dobička zaslužijo z učbeniki, vendar kot država nimamo nikakršne učbeniške politike. Zato je učbeniški del založništva zelo pomemben za stanje branja. Napovedan je bil razvoj strategije na tem področju, vendar je minilo že leto dni in od takrat se ni nič zgodilo. Temu je tako zaradi finančnih interesov in monopola nekaterih založb na tem področju, kljub temu da gre tu za javni interes. Kako ustvariti učbeniški sistem, da bodo imeli otroci največ od tega? Pomembno je, kako kakovostne učbenike bomo imeli, kakšne metode bodo vsebovali, kako sodobni bodo, kajti to pomeni tudi kakovost šolskega sistema in kakovost učiteljev. Priprava učbenikov zahteva večje ekipe avtorjev, več časa in več dela kot kakšno leposlovje in avtorji potrebujejo jasne kurikulumne, katere teme morajo pokrivati. Tako kot imamo brezplačno šolanje, bi morali biti brezplačni učenci - kot so v Avstriji. Država bi morala dodeliti posebna finančna sredstva, s katerimi bi mnogo več pridobili kot izgubili.

Januarja leta 2014 je bil sprejet Zakon o enotni ceni knjige, ki je namenjen urejanju delovanja knjižnega trga. V Franciji so zakon sprejeli leta 1981, v zadnjih petnajstih letih pa opazamo, da cena knjig ne raste kljub inflaciji. Leta 2014 ste v intervjuju za Delo dejali, da je zakon po treh mesecih nemogoče evalvirati, saj bi se zanašali samo na parcialna opažanja. Kakšna so danes, po dveh letih, vaša opažanja glede sprejetega zakona? Ali lahko opazimo pozitivne trende, tako kot v Franciji?

Približno polovica držav EU ima Zakon o enotni ceni knjige. Glede tega obstaja zelo ostra debata. Prav gotovo je nenaravna situacija, da se dejavnost na trgu regulira na takšen način. Odločitev za zakon pa temelji na dejstvu, da se knjigo razume tudi kot javno dobrino in se tako poskuša doseči, da se minimalno regulira trg, da bo knjiga enako dostopna vsem.

Primer neenake dostopnosti bi bil, če rečemo, da je knjiga izšla pri založbi Litera v Mariboru s ceno 18 evrov. V Ljubljani v Konzorciju jo lahko dobimo za 18 evrov, medtem ko je v Mariboru cena znižana na skoraj polovično. Potem so tu promocijski dogodki, kjer jo lahko dobimo po neki drugi ceni, kar pa seveda ni prav. Bistvo tega zakona je, da je knjiga šest mesecev po izidu po enaki ceni dostopna preko vseh prodajnih poti po enaki ceni vsem končnim kupcem.

Resne evalvacije Ministrstvo za kulturo še ni naredilo, vendar številke kažejo, da se je cena knjig znižala, prvič pa smo dobili na spletni strani JAK pregled nad izidom knjig. Izkazalo se je, da jih tretjina nikoli ne pride na trg, kajti prvi prodajni dan morajo založniki prijaviti na spletnem portalu Javne agencije za knjigo. Takšen zakon je nujno potreben za tako majhen in kulturno občutljiv trg,

kot je slovenski. Za večino založnikov ta zakon ni prinesel ničesar novega. Nekateri založniki pa so prej ob izidu postavljali visoke cene in nato so se začele »razprodaje«. Ta zakon je privedel do tega, da se ob izidu postavi realna cena. Doba šestih mesecev je postavljena prav zaradi previdnosti, vendar bi jo sčasoma lahko podaljšali na eno leto, kakršna je običajna doba tega zakona. V Franciji velja devet mesecev, na Nizozemskem celo 18. Seveda pa na tem področju ni enostavnih rešitev.

Mnenja različnih založb o zakonu so različna. Kako komentirate nasprotovanje Roka Zavrtanika, ki meni, da so bili založniki pri oblikovanju zakona odrinjeni, javna razprava pa je potekala nestrokovno in prehitro?

Prvi poskus uvedbe enotne cene knjige je potekal na Gospodarski zbornici leta 2004 z uzancami, kar pa ni bilo uspešno zaradi prevelikega pritiska na knjižnice. Te so pri varuhu konkurence dosegle, da je ta akt padel. Od takrat naprej je stalno potekala javna debata. Zakon smo na ministrstvu pripravili na pobudo Združenja založnikov in knjigotržcev na Gospodarski zbornici Slovenije. Vsakdo se je lahko angažiral, kolikor je hotel. V takšnih razpravah vedno obstajajo različna mnenja in vsa ne morejo biti upoštevana.

Med izjemami zakona pa niso navedeni knjižni klubi.

Za knjižne klube velja, da pridejo tja knjige, ki so svoj prodajni krog že naredile. Pri diskusiji se je izkazalo, da zakon prinaša nekaj omejitev za njih, vendar klubom še vedno ostane nekaj možnosti. V Svetu knjige so se dobro in hitro prilagodili – člani popust koristijo ob nakupu knjig, za katere zakon ne velja več, kar pa ni kršitev. Večjih napak pri kršitvi zakona ni bilo znani. Težava je mogoče edino pri izbiri prvega prodajnega dne, ki ga morajo sporočiti JAKU.

Ali lahko glede na Zakon o enotni ceni knjige predvidevamo, da bo trend malih, neodvisnih oziroma hibridnih knjigarn v porastu?

Tu je dobro pogledati prakso v drugih državah. Demografsko podobna je recimo Finska, ki je založniško zelo uspešna. Imajo pet milijonov prebivalcev, izdajo približno 700 naslovov leposlovja letno oziroma 7 odstotkov znotraj celotne knjižne produkcije, mi pa izdamo 1000 naslovov leposlovja oziroma 25 odstotkov znotraj celotne knjižne produkcije. Pri njih je naklada okoli 4500 na naslov, kar pomeni, da dobro izberejo, kaj bodo izdali in to potem skušajo približati bralcem. Knjiga pri njih opravi bistveno nalogo. Okoli leta 1971 so opustili Zakon o enotni ceni knjige, kajti ugotovili so, da njihov trg dobro funkcionira. Zgodilo se je to, da so male neodvisne knjigarne začele propadati, v nasprotju pa se je povečevala površina za prodajo knjig, kar pomeni, da so velike postajale še večje. Vsekakor zakon omogoča takšnim knjigarnam - pri nas sta takšni recimo Libris in Goga - boljši položaj na trgu in boljše poslovanje, vendar je to le majhen korak na področju slabo razvite knjigarniške infrastrukture pri nas, kjer je knjiga še vedno težko dostopna. Mlajše generacije sicer resda naročajo tudi prek spleta, vendar se kljub temu največ knjig proda ravno v zidanih knjigarnah. Tudi Amazon je v zadnjih letih odprl takšno knjigarno. Nadgradnja zakona za knjigarne bi bila, da bi vsaka knjiga morala biti dostopna v vsaki knjigarni, kajti kupca ne zanima, če se dva direktorja »ne marata«. Samo knjigarna Konzorcij je edina v Sloveniji, kjer je možno dobiti skoraj vso slovensko produkcijo.

Knjižnično nadomestilo avtorjev je denarni prispevek še živečim avtorjem za izposoj njihovega gradiva v splošnih knjižnicah. Poznana dilema je, da ilustratorji in fotografi dobijo proporcionalno nižje knjižnično nadomestilo, vemo pa, da slikanice brez ilustratorjev ne bi mogle obstajati. Kakšne mislite, da bi bile rešitve tega problema?

S knjižničnim nadomestilom se ureja pravica izposojanja v splošnih knjižnicah. Ta instrument je direktiva EU in je vezan na COBISS ter se nanaša izključno na splošne knjižnice.

Razmerja so bila določena skozi javno razpravo z vsemi deležniki - avtorji, prevajalci, ilustratorji, fotografi in tako dalje. Dogovore je možno spremeniti, je pa razmerje takšno, ker se najbolj ceni avtorsko izvirno delo. Število izposoj je omejeno na 20.000, v Sloveniji imamo pet avtorjev, ki to številko presegajo, za njih obstaja prav določen izračun. Prav oni lahko upravičeno rečejo, da to ni pravično.

Davek na elektronske knjige na ravni EU znaša 22 odstotkov, medtem ko so tiskane knjige pri nas obdavčene po 9,5-odstotni stopnji. V preteklosti je bilo kar nekaj neuspešnih poskusov za znižanje stopnje davka. Pristopi so bili bolj individualistični. Kako bi se morali založniki, knjigotržci, avtorji in morda celo knjižnice povezati, da bi bilo mogoče uvesti nižjo stopnjo davka?

To je ena izmed večnih dilem, od vstopa Slovenije v EU pa ni realno pričakovati, da bi bila knjiga obdavčena po ničelni stopnji. To stopnjo davka ima z izjemo Anglija, ki si je to izborila. Ostale države, kot so Španija, Poljska, Hrvaška, so imele prehodno obdobje z ničelno stopnjo davka in so kasneje morale po direktivah EU uvesti višjo stopnjo. Pri davku moramo biti zelo pazljivi, kajti država lahko področje knjige podpira na dva načina: ali vlaga sredstva v neko ciljno področje, recimo v zahtevnejše knjige, prevodna dela, v razvoj bralne kulture in tako naprej, ali pa generalno postavi takšne pogoje, kot je ničelna stopnja davka, da knjiga kot tržno blago deluje. Oba načina skupaj pa ne moreta sobstajati. Obstaja drug paradoks, kjer je čas povozil zakonodajo – obdavčitev elektronske knjige, namreč EU elektronsko knjigo razume kot dobrino in storitev ter zahteva obdavčitev po višji stopnji. Pravzaprav imajo vse države zato problem z dvojno obdavčitvijo knjig. Države se lahko odločijo samo za kršitev direktiv. Luksemburg se je zavestno odločil, da bo kršil zakonodajo, tako da raje plačuje kazni. Temu pa je tako, ker se je tam namestil Amazonov sedež. Potem pa je tu še ena izjema, ki se je prav tako odločila kršiti di-

rektive, pomembna knjižna velesila, Francija.

Kakšni so dolgoročni učinki projekta Prestolnica knjige?

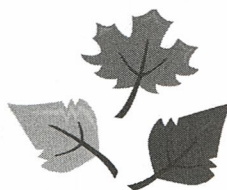
Ta dogodek je leta 2010 vključeval preko 1500 manjših projektov in dogodkov in je nosil izjemno združevalno energijo. Nekateri od trajnih učinkov so Trubarjeva hiša literature, prva specializirana otroška knjigarna Lutkovnega gledališča Ljubljana in v bližini Filozofske fakultete azil za preganjane pisatelje, ki vsako leto gosti enega pisatelja. Prav tako je projekt Svetovnega kongresa knjige eden trajnejših, dobili smo UNESCOv naziv, lani pa smo dobili trajni naziv Svetovna prestolnica literature. Eden zanimivejših je vsekakor bil projekt Knjige za vsakogar, kjer smo hoteli preveriti, kako daleč bi prišli s cenovno zelo dostopnimi, a še vedno kakovostnimi knjigami s ceno po tri evre. Izkazalo se je, da smo knjige Makarovičeve, Žižka in Pahorja, vsako v nakladi 8000 knjig, razprodali v enem mesecu. Založbe pa niso bile navdušene nad rezultatom, kajti stari vzorci so še preveč vsidrani v njihovo zavest. Raje vidijo, da se knjige prodajajo po večji ceni in manjših nakladah – tu gre žal za neko čudno ekonomijo.

Kako vidite prihodnost knjige v Sloveniji?

Sem zelo optimističen glede prihodnosti, verjamem v mit, da je knjiga pomembna za Slovence, in da lahko s pametnimi ukrepi postane spremljevalka od zibelke do groba.

 Doris Bubnjič, Urška Bračko

Intervju je nastal pod mentorstvom dr. Ane Vogrinčič Čepič v okviru predmeta Osnove slovenskega in mednarodnega knjižnega trga.

KONFERENCA COBISS 2016

V prenovljenih prostorih Inštituta informacijskih znanosti (IZUM) je 22. in 23. novembra 2016 potekala tradicionalna, že 20. mednarodna konferenca COBISS. Program konference je vseboval 20 predavanj in kratka poročila nacionalnih centrov COBISS. Posnetki so dostopni na kanalu Cobiss Izum na spletni strani Youtube, nekaj ključnih novosti pa je povzetih v tem prispevku. Najbolj pričakovana novost, ki so jo predstavili na konferenci, je bil nov COBISS/OPAC, poimenovan COBISS+.

Prvi dan so predstavniki partnerskih držav poročali o tem, kako poteka implementacija programske opreme Cobiss3. Prehod na Cobiss3 so v letih 2014 in 2015 začeli izvajati v vseh državah, ki so vključene v COBISS.Net: Albanija (29 knjižnic), Bolgarija (dve knjižnici), Bosna in Hercegovina (65 knjižnic), Črna gora (28 knjižnic), Makedonija (42 knjižnic), Srbija (180 knjižnic). Medtem ko se v Albaniji še vedno soočajo z nezainteresiranostjo Nacionalne albanske knjižnice za sodelovanje v sistemu COBISS.Net, so v Bosni septembra 2016 uspešno implementirali mobilno različico mCobiss.

Drugi dan je bil namenjen konkretnim vsebinskim tehnološkim tematikam. Lidija Curk (IZUM) je predstavila novosti v programski opremi Bibliografije. Nov vhodni parameter v izpisih bibliografij raziskovalcev in v izpisih osebnih bibliografij je altmetrika. Prikazana je v obliki diagramov, ki jih lahko vidimo ob posameznih zapisih v bibliografiji raziskovalca (Sicris). Bolj kot je diagram pisan, več družbenih tipov je vključenih (Twitter, Facebook, Wikipedia itd.). Zagovorniki altmetrike trdijo, da je odziv na članek tako viden takoj in ni potrebno čakati več mesecev na prve citate. Bistvena novost v pravilniku za vrednotenje znanosti je izenačitev vrednotenja humanistike z družboslovjem. V razvoju so bili bibliografski kazalci uspešnosti za izvolitev v naziv na Univerzi v Ljubljani. Naslednji predavatelj, Andrej Korošec (IZUM), je pokazal novost, ki naj bi razbremenila ARRS pri upravljanju s šiframi raziskovalcev. Registracijo novega raziskovalca bo potrebno še naprej opraviti preko ARRS, kasneje pa bo lahko vsak raziskovalec samostojno preko spleta ažuriral svoje osebne podatke. Novost je tudi podatek ORCID. Gre za odprto pobudo, preko katere dobi vsak raziskovalec številko, s katero se identificira v svetovnem merilu. Ker je ta podatek vključen v WoS in Scopus, se posledično aplikacije v Sicris lažje povezujejo med seboj. Velika novost, ki je na voljo

vsem, brez uporabniškega imena ali gesla, je tudi možnost izvoza podatkov iz E-CRIS v formatu JSON. Od leta 2011 je bil možen izvoz podatkov v formatu XML in po besedah predavatelja so nastale zanimive aplikacije (primer je Atlas slovenske znanosti). IZUM je od leta 2016 ponudil podatke vsej javnosti v še bolj zanimivem formatu JSON.

V nadaljevanju je vodja delovne skupine za enotno nabavo in obdelavo knjižničarskega gradiva v splošnih knjižnicah pri Združenju splošnih knjižnic Miro Tržan predstavil poslovni model enotne nabave in obdelave gradiva v slovenskih splošnih knjižnicah. Leta 2018 bo predvidoma realiziran poslovni načrt, v praksi pa naj bi poslovni model zaživel nekako od leta 2019 naprej. Zakaj so sploh začeli delovati v smeri poenotenja? V dokumentu Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic so ugotavljali, da je potrebna racionalizacija delovanja splošnih knjižnic. V raziskavi so za leto 2013 ugotovili, da so slovenske splošne knjižnice skupno porabile 96,9 minut na naslov in 45,9 minut na enoto za vse postopke nabave in obdelave. Ugotovili so tudi, da so stroški dela za vse postopke (izbor, nakup, obdelava, oprema, druga opravila) 16,60 eur na naslov in 7,87 na izvod. Ker se postopki multiplicirajo, so pripravili predloge in rešitve, kako prihraniti. Novi poslovni model predvideva, da bodo izbor gradiva izvajale osrednje knjižnice. Te bodo predale naročila preko programske opreme Cobiss3 Centru za nakup, opremo in distribucijo, ki ga bosta podpirala Center za nabavo in Svet za obdelavo. Gre za tri nove organizacijske oblike, za katere se predvideva investicija v višini 625.000 eur. Katalogizacijo bo za vse splošne knjižnice opravila skupina določenih katalogizatorjev s pooblastili. Pričakovani učinki poslovnega modela so seveda prihranki (skupno malo manj kot 2 milijona eur na leto).

Vodja oddelka za izobraževanje na IZUM-u Aleš Bošnjak je predstavil aplikacijo Cobiss/Izobraževanje, v katero se lahko registrira vsak. Tam so na voljo informacije o pridobivanju dovoljenja za vzajemno katalogizacijo, video vsebine in e-priročniki. Konferenca se je zaključila s predstavitevama o manj znanih storitvah ob platformi COBISS in izpeljavo projekta Prostori prihodnosti, s katerimi je Izum povečal svoje kapacitete za kar 200 odstotkov.

 Ana Češarek

Za knjižne molje

V preteklem študijskem letu so študenti pod mentorstvom dr. Ane Vogrinčič Čepič delali seminarske naloge, ki so vključevale podrobne predstavitve knjig in njihovih avtorjev. V nadaljevanju si lahko preberete odlomke iz nekaterih izbranih nalog. Delo je potekalo v okviru predmeta Knjiga v zgodovinskem in družbenem kontekstu.

Kevin Brooks: Dnevnik iz bunkerja

Linus Weems je najstnik, ki je zaradi svojih prepričanj, upornišva in nesoglasij z očetom pobegnil od doma ter odšel na ulice Londona, kjer je ob obleganih odsekih igral kitaro in tako služil denar. Nekega dne je na ulici zagledal slepca, ki je spravljal stvari v tovornjak. Ker se mu je gospod zasmilil, mu je odšel pomagat, kar se je kmalu izkazalo za zelo slabo idejo, saj ga je gospod omamil in ugrabil. Prebudil se je v bunkerju. Bunker je bil sestavljen iz jedilnice, kuhinje, šestih sob, kopalnice in hodnika z dvigalom. V bunkerju se je prebudil sam in ugotovil, da ima vsaka izmed sob eno Biblijo in en prazen dnevnik, v kuhinji pa je našel pribor za natanko šest ljudi. Pozneje se mu skozi dvigalo pridruži še pet ljudi. On (kot so ga poimenovali) jih je opazoval in poslušal preko kamer in mikrofonov, ki jih nikakor niso uspeli onesposobiti, saj so za vsako protestno dejanje prejeli kazen, ki jih je močno prizadela.

Skupinica se je skozi sobivanje morala sprejeti z mnogimi izzivi, med katerimi je bil prvi, kako preživeti nesvoboden in pod neprestanim nadzorom. Tukaj se pojavi tudi problem izolacije. Imeli niso nikakršne zasebnosti in za popolnoma vse so morali prositi Njega. Knjiga je napisana v obliki dnevnika, ki ga piše Linus vsak dan ujetništva v bunkerju, iz katerega so mnogokrat želeli pobegniti, vendar neuspešno. Problem pri prvoosebni pripovedovalcu, ki je prav tako vpleten v dogajanje, je, da izvemo samo njegovo plat zgodbe in njegov pogled na okoliško dogajanje. Dnevniški zapis v tem delu je problematičen tudi s strani realnosti časa in datuma, ki ga v zgodbi narekuje On in tako ne izvemo, koliko časa so dejansko bili ujeti in po kolikšnem času se zgodba konča.

Všeč mi je drznost in nevsakdanjost romana, ki se kaže v tem, da glavni subjekt v svojem pisanju dnevnika nima nobenega filtra oz. cenzure. Tako dobimo pristno izkušnjo o anarhiji v bunkerju, s katero avtor predstavi, kaj se dogaja v današnji družbi – ujeti smo v svoj vsakdan (svoje življenje) in to je cikel, ki nas pelje v pogubo, saj se že od začetka zavedamo, da ne glede na pot vse poti peljejo v pogubo – smrt. Tukaj se izpostavi tudi avtorjevo nezadovoljstvo z nemočjo, ki jo ljudje v svojem življenju občutimo, saj meni, da nikoli nismo popolnoma sami – vedno smo opazovani in za vse stvari moramo prositi in dejansko nimamo samostojne volje.

Avtor se ukvarja tudi z idejo posilstva, odvisnosti, samote, zaprtosti, umora in tudi mučenja, ki pa v knjigi ni samo fizično temveč tudi mentalno, saj je vsem odvzeta svoboda in pravica do zasebnosti.

Kot rednega bralca literature za najstnike in mlade pa tudi navdušenca nad kompleksno znanstveno-fantastično literaturo me je roman pritegnil zaradi drugačnosti, ki jo vzbuja ravno s svojo lahko berljivostjo, čeprav je tematika zelo zapletena in prinaša globok razmislek. Všeč mi je tudi podajanje snovi v obliki dnevniškega zapisa, čeprav se zavedam, da je to zadnje čase velik trend v literaturi nasploh in tako je veliko uspešnih romanov napisanih na enak način. Pritegnil me je tudi nazoren opis doživljanja okolice in sebe, ki nam ga predstavi glavni junak, saj s tem dobimo popoln vpogled v razmišljanje mladega človeka, ki se naenkrat zave pomembnosti svojega doprinosa družbi in pomembnosti treznega razmišljanja za dobro družbe.

 Matevž Mandl

Gabriela Babnik: Intimno

Intimno se dogaja v treh mestih, v Ljubljani, Parizu in v New Yorku. Knjiga je razdeljena na tri dele, ki hkrati komentirajo institucionalni in siceršnji razizem ter spolno identiteto. Sprašuje se o medčloveški bližini in zaupanju. Spremljamo Slovenko Janino, ki je zaposlena na založbi (prevodno leposlovje). Janina krivi starše za nezmožnost popolne odprtosti v svojih čustvenih razmerjih. Kmalu ima vsega dovolj in zbeži v Pariz, kjer študira filozofijo. Spozna Fadula, zapleteta se v ljubezensko razmerje. Fadul prihaja iz Afrike, je sarkastičen, nedirekten, zaupljiv, prijazen in zelo privlačen mladenič. Je nekdanji novinar iz Čada, ki je pobegnil v Evropo zaradi svojih kritičnih člankov. Janina se ob njem počuti varno in pomirjeno. Njena družina ga na začetku ne sprejme, saj je temnopolt. Kasneje dobita sinčka Ervina, vendar tudi on ne popravi družinskega odnosa. Janina sanja o globokem razmerju, ki bi temeljil na zaupanju, ljubezni, sprejemanju in komunikaciji. Avtorica se v tem delu veliko sprašuje, kaj ljudje sploh vemo drug o drugem. Vemo dovolj, da se lahko zanesemo na sočloveka, da ne bo odšel, ko ga potrebujemo?

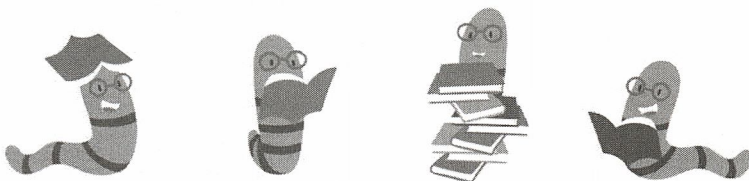
Drugi del, ki se imenuje Zvezdni konj, poudarja odnos med Tiborjem Završnikom in Amino Morović. Tibor je veliko starejši odvetnik, ki mu je umrla žena zaradi raka na pljučih. Ima že odraslo hčerko Danajo, ki živi v Ameriki. Tibor ni podpiral njene odločitve glede izbire smeri študija (modni dizajn). Zelo je vljuden, vase zaprt in premalo pustolovski, da bi uresničil otroške sanje po potovanjih. Ko spozna Amino, ga popolnoma prevzame. Je zelo lepa, šarmantna, uporniška, preprosta, neposredna in hkrati zadržana. Na trenutke je težavna in zna se pogovarjati, ne da bi ljudem pustila preveč blizu. Ve, da lahko s Tiborjem najde tisto, kar je iskala pri moških. Spozna, da je intima zaupanje in to, da poveš svoja občutja in misli, edini način zbliževanja. Tibor ugotavlja, da gre pri razmerjih za samoumevno pripadanje, ne pa toliko za iskrenost. Pri Amini opaža, da je tip ženske, ki se zaradi travmatičnega odnosa s starši in njihovega nepriznanja, da je odrasla ženska z napakami, ne more popolnoma zaljubiti v moškega. Počasi drsi v razmerje, vendar ne do konca.

Zadnji del romana je pripoved o umetnici Deani, ki se ukvarja s fotografijo. S fotografijami vstopa v intimo posameznika. Pomembno vlogo ima tudi Tay oz. Fadul (Fadul se preimenuje v Tayja).

Menim, da je knjiga zelo poučna, saj obravnava pomembnost odnosov, spoštovanje, zaupanje, intimno razmerje, ki mora biti res intimno, brez posega drugih ljudi v razmerje dveh oseb, ter sprejemanje drugačnosti. Poudarja, da ni pomembna človekova zunanost in materialne stvari, ampak naša notranjost. Prijaznost in pripravljenost pomagati ne gresta nikoli iz mode.

V intervjuju, ki je bil objavljen na spletni strani Dela z naslovom Gabriela Babnik: »Roman sem napisala, da bi preživela,« je povedala, kako je dobila idejo za lik Tayja. Ko je na potovanju v New Yorku videla fotografijo Deane Lawson, je enostavno vedela, da bo Tay del romana. V intervjuju tudi poudarja, da je njen roman odgovor na okolje, v katerem živi. Z romanom razbija današnje stereotipe in predsodke o priseljencih. Želi si, da bi si ljudje sneli očala in videli s svojimi očmi, ne pa da slepo verjamejo stereotipom. Knjiga sporoča, da se ljudi ne sme posploševati in da se vsak bori s svojimi strahovi ter trudi živeti po svojih prepričanjih, ki pa kljub temu, da sploh niso sporna, niso dobro sprejeta. Avtorica se s knjigo trudi približati svoj pogled na svet in notranje bitke posameznika, ko se želi vklopiti v novo okolje. V knjigi vsi hrepenijo po čisti ljubezni, ki bi jim prinesla varnost in jim dala pogum za spopadanje z vsakodnevnimi očitki o drugačnosti. Glavne osebe so predstavljene tako, kakor se vidijo same, kakor jih vidijo partnerji in kakor jih vidijo drugi. Ravno tega, kar iščejo v razmerjih, ne dobijo. Za njihove razhode ni kriva njihova narodnost, ampak pomanjkanje iskrenih pogovorov, čustvene navezanosti in zaupanja v partnerja.

 Demi Udovič

Jela Krečič: Ni druge

Sam naslov knjige lahko razumemo kot da ni druge ženske ali pa kot da nimamo druge možnosti in si rečemo: »Ni druge!«

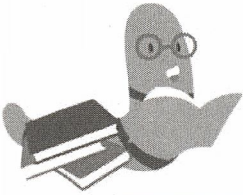
V središče zgodbe je postavljen protagonist Matjaž, privlačen, zanimiv in na trenutke ciničen mladenič, ki ga na začetku romana spoznamo kot moškega z zlomljenim srcem, saj ga po dolgoletni zvezi zapusti deklica Sara. Matjaž na začetku težko sprejme razpad zveze in je v hudi stiski, saj ga Sara popolnoma izloči iz svojega življenja, kar Matjaža zelo prizadane. Da bi ji dokazal, da sta še vedno lahko del življenja drug drugega, se odloči, da je ne bo več objokoval in ji bo pokazal, da jo je prebolel. To pa bo storil tako, da si bo našel drugo žensko. Seveda v upanju, da bo Sara, ko ga bo videla z drugo, mnenje spremenila in se hotela vrniti k njemu. Tako se začne njegovo popotovanje od ene ženske do druge, po različnih delih Ljubljane in v različnih ljubljanskih lokalih. Matjaž se ob iskanju nove ljubezni dotika tudi različnih zanimivih tem, kot so marksizem, jugonostalgija, krščansko čistunstvo in hedonizem in o njih razpravlja tudi s svojimi izbrankami, ki so bile potencialne kandidatke za nadomestitev izgubljene Sare. Roman nas poleg različnih karakterjev žensk popelje tudi na različne lokacije, po različnih ljubljanskih žurerskih prostorih, od Petkoviškega nabrežja do Metelkove, vmes vstopijo še zasebne letovalnice pa tudi dogajanje izven Ljubljane, potovanje v Jajce, piknik na Krasu in seveda potovanje na Hvar, s katerim pa se roman tudi zaključuje.

Slog pisanja je izredno živahen, saj knjiga vsebuje zanimive dialoge, začinjene s precejšnjo mero humorja, v katerem se skrivata tudi ironija in sarkazem, kar naredi knjigo lahko in tekoče berljivo in tudi samo zgodbo na ta način popestri in poskrbi za ohranitev bralčeve pozornosti. Po besedah Mitje Čandra, direktorja založbe Beletrina, pri kateri je knjiga izšla, je roman napisan tekoče, je iskrov, igriv in v dobrem pomenu besede tudi trendovski roman, saj poleg drugega govori tudi o Ljubljani in njeni generaciji tridesetletnikov in tridesetletnic.

Knjiga lahko na prvi pogled deluje kot tipičen ljubezenski roman, ki se konča z zlomljenim srcem glavnega junaka, nadaljuje s številnimi zapleti in konča s srečnim koncem. Vendar ni ravno tako, saj je avtorica na inovativen način in s številnimi komičnimi vložki knjigo popestrila, hkrati pa na ta način skušala prikriti občutke tesnobe glavnega junaka. Tipično se junaki s tesnobo in nesrečo spopadajo z žalostjo in melanholijo, v tem romanu pa je ravno humor pobeg pred vsemi temi občutki in v tem se skriva njegova posebnost. Knjigo so številni označili za skoraj da prelahko poletno branje in bili mnenja, da ji nekaj manjka. Vendar se kljub temu, da je osrednja tema ljubezen, v romanu prepletajo tudi druge, za današnji čas aktualne teme, npr. okoljevarstvo, marksizem, hedonizem, prekarjat, jugonostalgija, krščansko čistunstvo in druge. Knjiga res ni zahtevna za branje, vendar ni nujno namenjena le poletnemu preganjanju dolgčasa ob poležavanju na plaži. Ker je avtoričin mož ravno vsem poznani filozof Slavoj Žižek, so tudi njega povprašali po mnenju o knjigi, na kar je odgovoril, da je čar tega romana ravno v tem, da avtorica ni podrobno ali na dolgo in široko opisovala aktov ljubezni. Žižek pravi, da »najboljša definicija umetnosti ni, da kičasti zgodbi nekaj dodaš, to zna vsak idiot«, in da »pravi umetnik ne doda, ampak odvzame. Pomembno je, kaj spustiš.«

 Urška Zupančič

Janis Jonevs: Metalci '94

Kot lahko razberemo že iz naslova, je knjiga Metalci '94 postavljena v leto 1994, v leto, ko si je slavni pevec skupine Nirvana Kurt Cobain v Seattlu vzel življenje. Ta tragični dogodek je posebej zaznamoval glavnega junaka knjige, odraščajočega najstnika Janisa iz Jelgave v Latviji, ki je iz pridnega fanta, ki redno obiskuje pouk in mu učenje in knjige veliko pomenijo, spremeni v pravega upornika. Prijatelje začne iskati v družbi tistih, ki so ga še prej označevali za "piflarja." Skupaj s svojimi novimi prijatelji velikokrat poseda v parku in se z njimi opija, kadi in spoznava latvijsko metal sceno, o kateri takrat ne ve še ničesar. Na nek način želi ugajati svoji družbi in se z njo spojiti. To kaže tudi na zunaj. Začne si puščati dolge lase in se oblačiti v črna oblačila. Skupaj z novimi prijatelji, "zapriseženimi metalci", začne odkrivati znana in manj znana imena v metal glasbi, obiskovati prve koncerte, nenehno pa jih spremljajo alkohol, cigarete in druga poživila. Janis se svojih prijateljev na nek način boji in ima ves čas občutek, da mednje ne sodi, da bodo njegovi vrstniki slej ko prej ugotovili o njegovem neznanju, zato velikokrat pripoveduje laži, da bi zavaroval samega sebe, svoje nelagodje in svoje neznanje o metal glasbi. Bralcu skozi dolge opise predstavi različne glasbene skupine in njihovo zgodovino. Janis ima kljub temu še vedno občutek, da ne ve dovolj o tej glasbi, saj mu prijatelji vedno znova pripovedujejo o nekem novem komadu in novi skupini, ki je na sceni, za katero pa on sliši prvič. Na dan privrejo vedno nove laži, ki ga na nek način postavljajo v osamo, čeprav si želi bližine prijateljev in njihovega spoštovanja. V svojih razmišljanjih, ki so v knjigi predstavljena kot njegovi monologi, sam sebe prepričuje, da je metal glasba edina in da je treba biti vedno proti sistemu.

Knjiga je zgoščena predvsem na opis obiskov najrazličnejših koncertov metal skupin, ki jih družina obiskuje in predstavlja nekakšno enciklopedijo latvijskih in tudi svetovnih metal skupin. Avtor prepleta zgodovinska dejstva metal skupin s takratnim življenjem mladih.

Knjiga je roman o odraščanju z vsemi eksistencialnimi vprašanji, predstavljen z vidika mladega Janisa, ki se kot "outsider" želi na vse pretege vključiti in uveljaviti med svojimi prijatelji, kar mu na nek način tudi uspe.

Knjiga se zaključi, ko ima Janis 30 let, ima punco, ima svojo službo in ne poslušá več metal glasbe. Kot metalec je očitno zdržal le dobro leto. To potrjuje tudi epilog, v katerem je že odrasel in se spominja "starih časov:" "Od zgodnje mladosti te glasbe nisem več poslušal, [...] Nisem jim sledil, pozabil sem nanje in si ostrigel lase. V resnici ni od vsega ostalo nič." Po naključju se sreča z enim izmed svojih prijateljev iz najstniških let, ki ga ni videl že kar nekaj časa in skupaj začneta obupati lepe in manj lepe spomine njihovega težavnega odraščanja. Svojo najstniško trmo je prerasel, sedaj je odrasel moški, ki ve, kaj želi in kam hoče iti, zato se svojim nerodnim mladostniškimi letom lahko le še nasmeje

 Martina Pernek

2017 - 2018

27. – 29. SEPTEMBER:
KONGRES ZBDS 2017,
»USTVARIMO DRŽAVO
BRALCEV«

11. – 15. OKTOBER:
69. FRANKFURTSKIKNJIŽNI SEJEM

OKTOBER 2017:
IŠČEMO NOVE UREDNIKE
ZA REVIZO ŠTUBIDU, KONTAKT:
STUBIDU.BINK@GMAIL.COM

OKTOBER 2017:
MEDNARODNI MESEC
ŠOLSkih KNJIŽNIC, »POVEZOVANJE
SKUPNOSTI IN KULTUR«

22. – 26. NOVEMBER 2017:
33. SLOVENSKI KNJIŽNI SEJEM
V CANKARJEVEM DOMU

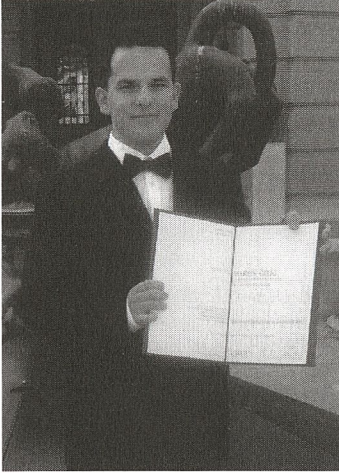
APRIL 2018:
PREDVIDENA NASLEDNJA
STEVILKA ŠTUBIDU

23. APRIL 2018:
SVETOVNI DAN KNJIGE

13. – 15. JUNIJ 2018:
LIBRARIES IN THE DIGITAL AGE
(LIDA) V ZADRU, »SOCIAL JUSTICE,
COMMUNITY ENGAGEMENT AND
INFORMATION INSTITUTIONS:
ACCESS, DIVERSITY AND
INCLUSION«

24. – 30. AVGUST 2018:
84. IFLA KONGRES »TRANSFORM
LIBRARIES, TRANSFORM SOCIETIES«

Martina v spomin

Knjižni molj, zaljubljen v knjige in založništvo ter dober prijatelj s posebnim smislom za humor, vedno pripravljen pomagati. To so besede, s katerimi lahko opišem Martina. Skozi vsa ta leta sva se spoznavala preko študijskih klopi, pijač in dolgih življenjskih debat in vprašanj, ki težijo vsakega mladega človeka. Bili so trenutki, ko si bil tih, in bili so trenutki, ko so zamisli ter ideje vrele iz tebe.

Martin, vesela sem, da sem te spoznala. Upam, da je tvoja dobra duša našla svoj mir.

Pogrešala te bom,

 Anja Šalamon

Martina.

Spoznala sva se na faksu leta 2009, ko si bil v takratni generaciji eden redkih fantov, ki so se odločili za študij na Oddelku za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. Bil si miren in priden »štajerc«, poln zabavnih idej, ki si jih delil z nami. Skozi študijska leta nisva bila samo sošolca, postala sva dobra prijatelja in cimra v Rožni dolini. Spominjam se zgodnjih poletnih jutranjih ur, ko sva sedela na klopi pred študentom in ponavljala snov za izpite. Živela sva lepe čase, tiste bolj grenke sva premagala, ko sva si stala ob strani. Vem kako zelo si se trudil, da si vsako leto dokončal vse obveznosti na faksu. Nezavedno si tudi meni dal energijo in zagon. Uspelo nama je, tebi sicer dosti prej kot meni! Dokončala sva študij na prvi stopnji in se skupaj iskreno veselila vseh uspehov, ki sva jih dosegla. To, da si letos magistriral pa ni naključje, zelo rad si imel slovensko besedo in knjige. Vesela sem, da sem v letih najinega prijateljstva spoznala tvojo skrbno družino. Starša sta polna topline in ljubezni in prav tak si bil tudi ti. Pogrešam tvoj edinstven smisel za humor in zvedavost.

Lažje bi bilo, če bi vedela da ti je sedaj lepše, da si srečen in miren.

Kolega Martin, pogrešala te bom.

 Vanja Kretič

KRPAN, SE VIDIMO NOVEMBRA

Že vse od mojega prvega letnika na našem oddelku je v mesecu novembru Cankarjev dom zame obvezna destinacija, saj takrat vrata odpre slovenski knjižni sejem. Ko sem prvo leto vstopila v nabito polne prostore, me je množica ljudi motila. Skozi leta pa sem to gnečo začela sprejemati kot nekaj pozitivnega. Prijetno je videti toliko ljubiteljev knjig in opazovati vse od osnovnošolcev pa do upokoјencev, kako se sprehajajo med stojnicami, si ogledujejo knjižne novosti, širijo svojo domačo knjižnico ter se usedejo in poslušajo tudi kakšno debatno kavarno ali pisateljski oder. Zadnja leta sem se sejma vedno udeleževala le kot obiskovalka, letos pa sem dobila priložnost bolje spoznati sejem tudi kot prostovoljka. Letošnji knjižni sejem bo potekal od 22. do 26. novembra, zato vam predlagam, da si vzamete nekaj časa vsaj za sprehod skozi prizorišče. Zaradi 100. obletnice prve slovenske slikanice sejem predstavlja Martin Krpan, države v fokusu pa so Nemčija, Avstrija in Švica. Manjkalo ne bo tudi mnogo zanimivih gostov. Za vse novosti pa poiščite Slovenski knjižni sejem tudi na Facebooku.

 Eva Medved

Risba: Julija Vreš

